

Konserwacja dzieł sztuki
Sandra Benedyk-Dyl
konserwator malarstwa i rzeźby polichromowanej
dyplom nr 1400/123768/2009, UMK Toruń
ul. Marii Spanily 14a
38-500 Bykowce

Bykowce, 23.10.2023 r.

Fundacja Naturalnie Ropienka
38-711 Ropienka 18

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKO – RESTAURATORSKICH
ZABYTKOWEJ POSADZKI ORAZ EMPORY
Z KAPLICY GROBOWEJ WIERZBICKICH W ROPIENCE**

opracowała:
Sandra Benedyk-Dyl

KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI
mgr Sandra Benedyk-Dyl
tel. 501 553 171
NIP 6871616121 REGON 180591501
s.benedyk@interia.pl

BYKOWCE 2023

CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM

i turystom, jednocześnie wykorzystując budynek na cele kulturalne (w sąsiedztwie kaplicy odbywają się kiermasze, prezentacje lokalnych artystów, wystawy ikon i fotografii, a także organizowane są koncerty).

3.0. STAN ZACHOWANIA

Posadzka jest w bardzo złym stanie technicznym, uniemożliwiającym normalne użytkowanie wnętrza. Powierzchnia jest bardzo nierówna, w wielu miejscach zapada się lub jest wybrzuszona w górę. Największe nierówności widnieją zwłaszcza w transepcie i pod chórem. Bezpośredni kontakt z ziemią bez izolacji oraz warstw przesiąkliwych przyczynia się do stałego lub długotrwałego zawilgocenia, zagrzybienia oraz osłabienia struktury betonu. Płytki są kruche, popękane, z licznymi ubytkami struktury oraz warstwy kolorystycznej, silnie zabrudzone. W kilku miejscach brakuje płytek i odsłonięta jest ziemia.

Stan zachowania chóru muzycznego oceniono jako zły. Dotyczy to zwłaszcza elementów drewnianych. Drewno jest silnie zaatakowane i zdegradowane przez owady w nim żerujące (żerowiska aktywne), zwłaszcza w partii bielu. Poza tym widoczne są pęknięcia struktury, ubytki wgniecenia, zarysowania powierzchniowe, wynikające z użytkowania. Metalowa balustrada jest zachowana w stopniu dostatecznym. Widoczne są ślady korozji spod wtórnej farby jak również osłabienie niektórych klamek czy nitów.

4.0. CEL I PROGRAM PRAC

Przedmiotem planowanych prac do wykonania w 2024 i 2025 roku, jest konserwacja i restauracja XX wiecznej, posadzki z płytek betonowych oraz empory drewnianej z metalową balustradą w kaplicy grobowej Wierzbickich w Ropience.

Zakres prac ze względów ekonomicznych podzielono na dwa etapy. I etap obejmuje konserwację i restaurację posadzki w prezbiterium i transepcie kaplicy. Równocześnie w tym czasie będą prowadzone prace archeologiczne w krypcie (osobny program prac i kosztorys). II etap prac obejmuje konserwację i restaurację posadzki w nawie oraz drewnianego chóru muzycznego z metalową balustradą.

Zabiegi konserwatorskie obydwu etapów planowanych prac mają na celu zachowanie i utrwalenie substancji zabytkowej, odsłonięcie pierwotnej substancji spod wtórnych nawarstwień, zahamowanie procesów ich degradacji, wzmocnienie i ustabilizowanie mineralnego i drewnianego podłoża oraz wszystkich warstw dekoracyjnych. Natomiast zabiegi restauratorskie oraz rekonstrukcyjne prowadzone z poszanowaniem dla oryginalnej materii, mają na celu przywrócenie obiektom, a co za tym idzie wnętrzu pierwotnej wartości historycznej, artystycznej i estetycznej oraz ekspozycyjnej i użytkowej.

5.0. PROGRAM PRAC

Proponowany program prac powstał na podstawie informacji o obiekcie uzyskanych podczas jego wstępnych oględzin. Zatem może on ulec zmianom w trakcie podjętych prac konserwatorskich, wynikającym z dokładniejszej analizy stanu zachowania obiektów oraz ich potrzeb technicznych i technologicznych, niezbędnych do poprawienia technicznej i estetycznej kondycji zabytkowych substancji.

POSADZKA Z BETONOWYCH BARWIONYCH PŁYTEK

1. Zaznacza się, że równocześnie do prac konserwatorskich przy posadzce będą prowadzone prace archeologiczne przy krypcie grobowej w prezbiterium.
2. Wstępne badania konserwatorskie. Analiza wizualna obiektu, rozpoznanie charakteru zniszczeń. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej i opisowej ilustrującej stan zachowania obiektów przed przystąpieniem do prac konserwatorskich.
3. Wyniesienie i zabezpieczenie elementów stałego wyposażenia na czas prowadzenia prac (ołtarze, ławki, itp).
4. Ostrożny demontaż płytek i zabezpieczenie ich na paletach.
5. Oczyszczenie odwrocia płytek metodą mechaniczną.
6. Oczyszczenie lica płytek metodą chemiczną, po uprzednim wykonaniu prób (np. 5 -10 % roztwór wodny sody oczyszczonej, 3-25 % roztwór wodny kwasu octowego, itp).
7. Wykonanie dezynfekcji powierzchni odpowiednim środkiem biobójczym, np. 7 % rozpuszczalnikowy roztwór Biotinu R w acetonie lub zamiennie w alkoholu.
8. Wybranie ziemi na głębokość około 40 cm i zniwelowanie terenu.
9. Wysypanie klinca na grubości około 20-30 cm, ubijanie mechaniczne podłoża.
10. Wysypanie piasku na grubości około 10-15 cm, ubijanie mechaniczne podłoża.
11. Impregnacja wzmacniająca strukturę osłabionych płytek metodą poprzez powlekanie preparatem krzemooorganicznym.
12. Klejenie pękniętych płytek klejem na bazie żywicy epoksydowej, wzmocnienie klejonych spoin siatką.
13. Rekonstrukcja brakujących płytek.
14. Ułożenie płytek na podłożu.
15. Spoinowanie piaskiem.
16. Hydrofobizacja powierzchni posadzki odpowiednim preparatem dobranym na podstawie uprzednio wykonanych prób.

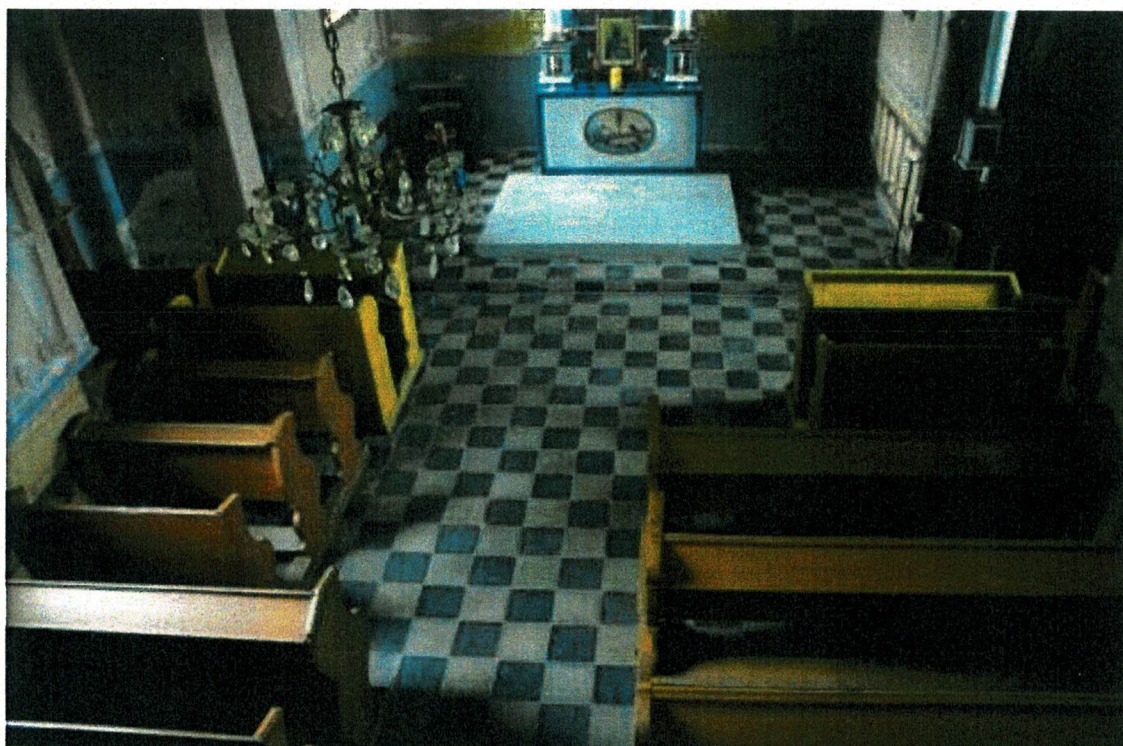
DREWNIANY CHÓR Z METALOWĄ BALUSTRADĄ

1. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej i opisowej ilustrującej stan zachowania obiektu przed przystąpieniem do prac konserwatorskich.
2. Wykonanie odkrywek sondażowych w celu ustalenia pierwotnej kolorystyki elementów metalowych i drewnianych. Konsultacja z WUOZ w Krośnie.

3. Oczyszczenie powierzchni drewna z farby olejnej metodą chemiczną (pasty rozpuszczalnikowe neutralizowane acetonem) wspomaganą działaniem mechanicznym.
4. Oczyszczenie metalowej balustrady z farby olejnej metodą chemiczną (pasty rozpuszczalnikowe neutralizowane acetonem) wspomaganą działaniem mechanicznym.
5. Usunięcie zdegradowanych desek podłogi chóru.
6. Wykonanie dezynfekcji i dezynsekcji drewna ciekłym roztworem rozpuszczalnikowym preparatu biobójczego i owadobójczego (5 % rozpuszczalnikowy roztwór Biotinu R w acetonie, preparat rozpuszczalnikowy Perxil) metodą natryskową.
7. Impregnacja wzmacniająca strukturę drewna zdegradowanych przez owady fragmentów belek chóru, metodą poprzez powlekanie, z zastosowaniem preparatu na bazie rozpuszczalnikowego roztworu kopolimeru akrylowego (7 % roztwór Paraloidu B-72 w toluenie).
8. Oczyszczenie z rdzy metalowych prętów metodą mechaniczną.
9. Zabezpieczenie przed korozją poprzez naniesienie roztworu taniny ewentualnie minii na powierzchnię metalu.
10. Naprawy stolarskie, klejenie pęknięć, uzupełnianie ubytków drewna przy użyciu kitów z żywicy epoksydowej z wypełniaczem (np. epidian 5 z utwardzaczem PAC, 1:1 z trocinami), jednoskładnikowego kleju poliuretanowego Kleiberit 501, oraz polioctanu winylu (Vinavil NPC), w zależności od rodzaju ubytków i uszkodzeń.
11. Rekonstrukcja brakujących desek podłogi empory deskami tego samego gatunku drewna.
12. Zabezpieczenie nowych desek przed atakiem makrobiologicznym z zastosowaniem preparatu rozpuszczalnikowego Perxil, metodą przez powlekanie.
13. Ewentualne uzupełnianie warstwy malarskiej elementów drewnianych. Do uzupełnień zastosowanie farb akrylowych do drewna o wysokim współczynniku fotostabilności i odporności na UV (np. Amphibolin firmy Caparol).
14. Zabezpieczenie powierzchni elementów drewnianych poprzez dwukrotne nałożenie twardego bezbarwnego wosku firmy Remmers.
15. Uzupełnienie warstwy malarskiej metalowej barierki z zastosowaniem odpowiednich farb antykorozyjnych.

KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI
mgr Sandra Benedyk-Dyl
tel. 501 553 171
NIP 6871616121 REGON 180591501
s.benedyk@interia.pl

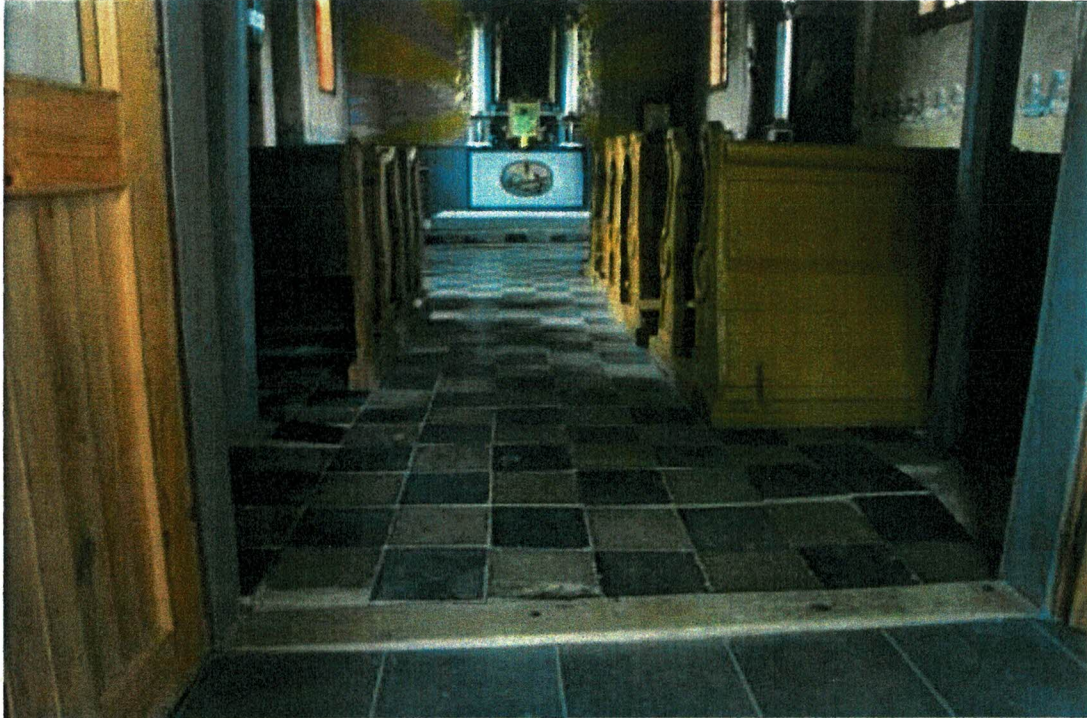
FOTOGRAFIE STANU ZACHOWANIA OBIEKTÓW

Fot.1 Widok z chóru na posadzkę w kaplicy grobowej Wierzbickich w Ropieca Dolnej. Stan zachowania zły, uniemożliwiający normalne użytkowanie wnętrza.

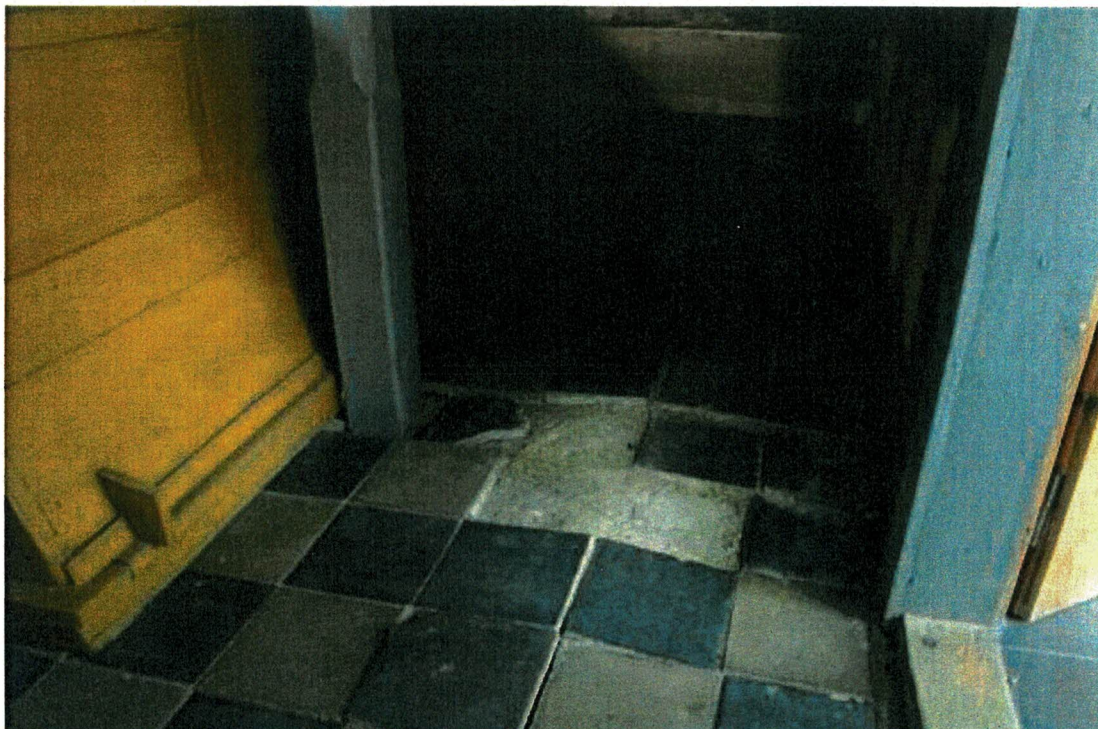
Fot. 2 Stan posadzki w transepcie i prezbiterium. Płytki zabrudzone, z wykwitami mikrobiologicznymi, z licznymi ubytkami i pęknięciami. Powierzchnia wybrzuszona i pozapadana miejscami.

Fot.3 Widok posadzki przy wejściu w stronę prezbiterium kaplicy. Widoczna duża krzywizna powierzchni głównego traktu oraz pod chórem, a także ubytki i pęknięcia płytek pod chórem.

Fot. 4 Posadzka na łączeniu prezbiterium i transeptu. Bardzo wysokie i rozległe wybrzuszenie i deformacja.

Fot.5 Posadzka pod chórem z ubytkami płytek, widocznie znacząco wybrzuszona i zdeformowana.

Fot. 6 Widok na chór.

Fot. 7 Wejście na empore po schodkach drewnianych, deski pęknięte, zdegradowane przez działanie owadów.

Fot. 8. Zdegradowane deski empory.